

te ver-
te woord
als straf-
niet tot
naar ook
gewone
les som-
luid en
als, waar
g sterker
joodsche
tus' tijd
ve Testa-
natuurlijk
en argu-
teekenen
van zelf
kan niet
zeggeba-
zig. Zoo
ruch des
l p. 630,
de latere
de voor-
schijven-
aan: „Zoo
over voor
der aldus
beger van
Evenzo
ge's Real-
Theologie
hij wijst
idellijke
ere voor-
laats waar
gide; men
hemel en
mentische
pasten op
it voor de
engen met
Gehenna
merkt in
Volkes im
l. II, p. 552
Gehenna
genoemd
zijn duis-
der godde-

ziet op het eindoordeel, dat na het jongste
gericht den goddelooze wacht. Maar ook
deze onderscheiding mag toch nooit worden
opgevat in dien zin, alsof Hades en Gehenna
twee onderscheiden plaatsen waren en de
helsche straf niet reeds in den Hades begon.
Gelijk we reeds vroeger hebben opgemerkt,
is het beeld van den Hades, dat hier ge-
teekend wordt, volkomen identiek met de
schildering, die elders van de Gehenna
wordt gegeven. Het brandende vuur, de
onleschbare dorst, de pijnen en smarten
waarin de rijke man verkeert, zijn dezelfde
straffen, die elders aan de Gehenna worden
verboden. De Hades is hier niet anders
dan de Gehenna of hel.

Minder duidelijk is de tweede plaats waar
het woord Hades gebruikt wordt, nl. in
Matth. 11:23 en den paralleltekst Luc.
10:15, waar Christus Kapernaum vervoocht
en zegt: „En gij Kapernaum, dat tot den
hemel toe verhoogd zijt, zult tot den Hades
toe nedergetoet worden“. Dat het woord
Hades ook hier niet eenvoudig doodenrijk-
kan beteekenen, geven de meeste uitleggers
toe. Wel hebben enkelen gemeend, dat Chris-
tus met deze straf bedoelde, dat de inwoners
van Kapernaum binnenkort sterven zouden,
en gezegd, dat dit oordeel vervuld is in den
joodschen oorlog, toen Kapernaum door de
Romeinen is uitgemoord, maar ieder onbe-
vooroordeeld lezer voelt toch, dat hier-
mede aan den ontzaglijksten ernst van dit
woord van Christus wordt te kort gedaan.
Het forsche: „gij zult nedergetoet worden
tot den Hades“ zegt meer dan dit
strafricht op aarde; bovendien, hoeveel
dorpen en steden der Joden zijn in den
joodschen oorlog niet uitgemoord, zonder
dat ze aan gelijke zonde als Kapernaum
zich hadden schuldig gemaakt. Meer te
zeggen valt dan ook voor de opvatting van
die exegeten, die er op wijzen, dat dit-
zelfde beeld ook voorkomt in de Oude Testa-
mentische profetie, met name in Jesaja
14:13-15, Ezech. 31:16 en daar aanduidt
de diepste vernedering. Evenmin als het „ver-
hoogd worden tot den hemel“ in letterlijke
zin kan worden opgevat, want Kapernaum is
natuurlijk niet „in den hemel“ opgetrokken
geworden, evenmin mag omgekeerd, zoo zegt
men, het „nedergetoet worden tot den Hades“
letterlijk worden verstaan; het is beide malen
een overdrachtelijke wijze van spreken,
die de hoogste ere en de diepste schande
aanduidt. Maar al is dit op zich zelf
juist, toch mag tweeërlei hierbij niet ver-
geten worden. Vooreerst niet, dat al wordt
hemel en Hades hier overdrachtelijk ge-
bruikt, daaraan dan toch de gedachte ten
grondslag ligt, dat hemel en Hades lijnrecht
tegenover elkander staande plaatsen zijn.
Drukt het „verhoogd worden tot den hemel“
hier de hoogste eer uit, omdat de hemel
de woonplaats van God en zijn heilige en-
gelen is, dan is het „nedergetoet worden
tot den Hades“ de diepste schande, omdat
deze Hades het tegendeel van den hemel,
d.i. de woonplaats van Satan en zijne duiv-
len is. En in de tweede plaats bestaat
dit diepe vernedering, die Kapernaum wacht,
toch niet alleen in een of andere aardse
straf, zooals de verwoesting door de Ro-
meinen, maar wijst Christus zelf op de
ewige straf, die Kapernaum wacht. In
het volgende vers zegt Christus toch: „Toch
ik zeg u, dat het den lande van Sodoma
verdraaglijker zal wezen in den dag des
oordeels dan ulieden“. Een straf erger dan
Sodoma's ondergang, dat door vuur uit den
hemel verwoest werd, wacht Kapernaum,
als de dag des oordeels komt, en deze er-
gere straf is geen andere dan de helsche
straf. Dr. B. Weiss in Meyer's commen-
taar op Matth. 11:23 teekent hier dan ook
bij aan: „tot den Hades zult gij nederda-
len, nl. op den dag des gericht, om de
Gehennastraf te ondergaan“. En Strack en
Zöckler in hun Kurzfasser Commentar op
het Nieuwe Testament vertalen te dezer
plaats het woord Hades bij uitzondering
door hel.

Het „verhoogd zijn tot den hemel“ van
Kapernaum drukt ook meer uit dan een
hooge eer alleen. In Kapernaum's syna-
goge had jaren lang Christus, Gods Zoon,
gepredikt; daar waren heerlijke teekenen
en wonderen geschied; Kapernaum had het
goede woord Gods gesmaakt, de krachten
der toekomstige eeuw genoten. De zaligheid
des hemels was hun nabij geweest; ze had-
den gestaan aan de poort van het Paradijs.
Dit alles ligt in het „verhoogd zijn tot den
hemel“ opgesloten. En waar ze op „zoo
groot zaligheid“ geen acht hadden ge-
geven, Christus en zijn woord hadden ver-
worpen, daar zou over Kapernaum het
bangste en schrikkelijkste oordeel komen,
het oordeel der verharding, dat uitloopt op
een werkelijke „nederdaling ter helle“.
Alleen zoo opgevat, krijgt het woord van
Christus zijn volle, diepe betekenis.

Uit de Pers.

In de *Basin* schreef Dr. van Andel een
ernstig woord over: „onze gesprekken“, dat
teker in Christelijke kringen behartiging verdient:

Onze gesprekken konden stichtelijker zijn. Veel-
tijds laten zij het hart zoo ledig. Soms zelfs is het
erger mede gesteld, dan namelijk, als twist of
achterklap er den boventoon in voeren. Maar al
is het alsof niet, dan mag toch gezegd, dat onze
gesprekken zoo al niet, dan toch veelvuldig onbe-
duidend, onavolgende zijn. Zij loopen over het
nieuwe van den dag, over de moeiten des hui-
selijk levens, over de zorg voor den tijd, en over
algemeene belangen, die van Staat en Kerk. Nu
is het zeker geoorloofd, ja noodig en nuttig om
over deze dingen te spreken; men mag wel over
aardse dingen samen raadplegen, zijn hart in
vertrouwen kring ontlasten over de dagelijkse
verplichtingen des levens, en elkander op de
hoogte houden van wat om ons heen gebeurt.
Zelfs behoort het onder onze plichten om samen
te spreken over de teekenen der tijden en over
den strijd der kerk, en soveel als er mede in
samenhang staat. Maar, als er over niets anders
gesproken wordt, en gewogen van wat tot het
verborgen leven niet God behoort, dan ontbreekt
er al te veel.

Toch behooren godsdienstige gesprekken in den
gezelligen kring hedendaags tot de zeldzaamheden.
Er is reden voor. Praatucht heeft hier veel be-
druft, praatucht, bevoorrecht door de zucht om
den roem van bijzonder rijk aan bevinding te zijn
niet te verliezen. Men vergat dat het reukwerk
zijn geur verliest indien de flesch, waarin het be-
waard wordt, al te veel ten gerieve van anderen
wordt geopend. Zoo licht vervalt men in dit euvl
als men behoort onder hen, tot wie men als tot
vaders of moeders opziet; dan behoort er genade
toe om te zwijgen, als men niets bijzonders te
zeggen heeft, en door zwijgen gevaar loopt in de
schatting te dalen. Toch zal men telkens de onder-
vinding opdoen, dat het hart ledig is in oogen-
blikken, dat er van onze lippen wat verwacht
wordt; de Geest des Heeren laat zich evenmin
gebeden als liddelijk afwachten.

Dat de Geest des Heeren zich terug trekt, waar
men enkel wil spreken over wat Hij aan ons zelf
gedaan heeft, bevredigt ons niet. De Geest werkt
niet buiten het Woord dat God door zijn Zoon,
en diens profeten of apostelen tot ons gesproken
heeft. Willen wij daarom de bewegingen des
Geestes opwekken, zoo moeten wij beginnen met
te spreken over het Woord. Dit moet natuurlijk
niet geschieden met de bedoeling om te schitteren
met onze kennis van het Woord; ook mag het
gesprek niet in een twisgesprek ontarten, wat
doorgaans het geval is, als men over teksten of
betwiste uitlegging gaat spreken. Neen, wij moeten
over het Woord spreken met de bedoeling om
door tusschenkomst van den Heiligen Geest, van
de heiligende kracht des Woords ondervinding op
te doen in onze harten. Dan zullen wij merken,
dat de beloften, gedaan aan hen die het Woord
ter harte nemen, niet ijdel zijn. Er zal geest en
leven komen in onze gesprekken, en wij zullen
eindigen met te kunnen getuigen, dat de Geest
het Woord dienstbaar gemaakt heeft aan onze
vertrouwen en heilijng. Wie met het Woord
begint zal lichtelijk eindigen met den Geest; want
de Geest is gekomen om ons in de Waarheid in
te leiden en ons hare vrijmakende kracht te doen
ondervinden.

Waarlijk, wij moesten meer over Christus' woer-
den spreken. Deze woorden zijn lichtstralen; Chris-
tus toch is het licht der wereld, degene, die ons
des Vaders Naam heeft geopenbaard. Hier is een
nood uit te putten stof; over deze dingen zal men
spreken in alle eeuwigheid. Hierboven worden
zij niet moede om zich bezig te houden met wat
God ons gegeven heeft, maar zijn vrijmachtig wel-
behagen, in Christus, den tweeden Adam, in wien
al de schatten Gods verborgen zijn, voor ons en
mededeelbaar aan ons; zullen wij, die hier op
aarde zijn, er dan van zwijgen? Wij zijn tot Christus
geschapen, en evengoed aan Hem gegeven, als
Hij gegeven is aan ons, opdat wij zijne kroon in
vreugde zouden zijn, en uit Hem Gods, den Vader,
vrucht voortbrengen. Zullen wij dan onze bestim-
ming vergeten, in plaats van er elkander gedurig
aan te herinneren?

Er is iets, dat wij niet over het hoofd mogen
zien. Het is goed als wij over de beloften en ver-
trouwen des Evangelies spreken, maar wij mogen
niet eenzijdig worden, door te zwijgen van wat
Christus of met zijn eigen mond, of door zijne
dienaren, de profeten en apostelen, geleerd heeft
van de hinderpalen, op den weg naar de zaligheid.
Het nadrukkelijk heeft Jezus er op gewezen dat
elke zonde, van welke wij weigeren ons te bekeeren,
ons den toegang tot het koninkrijk der hemelen
afsluit. Dat wij dan ook over deze zijne woorden
met elkander spreken. Maar hoe zelden geschiedt
dit! Men zou zelfs vreemd opzien, als men onder-
ling in den gezelligen kring ging spreken over de
onmogelijkheid dat de onverzorgelijke barmhartig-
heid van God ontvangen zou; over het overvloedig-
bare van de liefde tot het geid, met de liefde
Gods; over de vermindering onzer geboden in
men zijne vrucht hare ere niet geeft; over onzen
plicht om in ootmoed te wandelen, geene eer naar
het vleesch te zoeken, en een ander uitnemender
te achten dan ons zelve; over onze roeping om
den naaste lief te hebben als ons zelve, en zulke
te openbaren in verdraagzaamheid, mededeelzaam-
heid, voorbidding, en dergelijke; over het nieu-
we gebod, dat Christus ons gegeven heeft, het gebod
der broederlijke liefde, waarbij men Hem in den
broeder bemint; over de roeping tot goede werken,
het zich verzamelen van een schat in den hemel,
en het genadevol aan het werk der liefde ver-
bonden. Maar waarom niet? Het gezegde zij genoeg
om ons den dien, hoever de woorden van Jezus
in ons bewustzijn op den achtergrond staan. Ook
of zij een plaats verkiegen in onze gesprekken!
Het kon een ommekeer geven als van het leven
uit den dood.

Als wij lager aanvingen zouden wij hooger stijgen.
Want indien ons hart de bewaarpil is van
Christus' geboden, is het ook de werkplaats van
zijn Geest. Dan zouden wij niet stom en zuchtend
bij elkander behoeven te zitten, maar elkander
kunnen toeroepen: komt, en ik zal u vertellen wat
God aan mijne ziele gedaan heeft. En greeft het
werk der genade, dat buiten ons ligt, rijke stof
tot onderhoud, niets minder behoeft van het werk
der genade in ons gered.

Wij behooven in het spreken over die werkingen
van den Geest des Heeren in de harten ons niet
te beperken tot wat wij zelve hiervan ondervonden
hebben. Schrift en historie geven ons overvloedige
stof om over de wonderen der genade te spreken,
die het verloren vindt, den blinde leidt, den
kleinmoedige sterkt, den bedroefde verzoet, den
onreine reinigt, den dwalen terrecht brengt, —
o hooveel meer van hier nog bij te voegen! Beha-
g het Heere om het licht over zijn werk in ons
te laten opgaan, dan zal menigken sien, dat hij
neer ondervinding heeft opgedaan van het werk
des Geestes dan hij wist. Zwijgen wordt dan on-
mogelijk. Dan gaat de vrome soms terug tot zijne
vroegte jeugd, de onvergellike tijd der eerste
liefde, toen het leven een voortdurend genieten
was. Ach ja, dan komen de afdwalingen, de he-
rleving van den wereldstijf, de verzoeking tot onge-
loof, de twijfel aan zijn genade, maar ook
Gods vaderlijke roede en zijne terechtbrengende
genade. Dan kon verbaald hoe Hij ons van onze
hoogten afgebracht heeft naar het dal van veroot-
moediging, alwaar wij het eens werden met vrije
genade; hoe Hij ons „Abba, Vader“ leerde roepen,
en ons hart vertroostte en verblijdde door de hoop
en den voorsmaak des ewigen levens.

Willen wij weten waar ons hart vol van is,
laten wij er dan op waar ons mond vol van is;
want uit den overvloed des harten spreekt de
mond. Blijden wij toch om lippen die den naam
Gods belijden; de man toch, die van God zwijgt,
leef als lag hij reeds in het graf, waar niemand
des Heeren lof zingt.

Officiële Berichten.

De classis Gouda zal D.V. vergaderen op
Dinsdag 3 Mei. Punten voor het agendum in
te zenden uiterlijk 12 April bij ondergeteekende.

Dalhouzen,
consulent der toepende kerk.
Nieuwekerk a. d. Vissel, 29 Maart 1910.

Particuliere Synode Drente.

De Particuliere Synode van de Geref. Kerken
van Drente zal D.V. gehouden worden op
Woensdag 8 Juni 1910 te Hoogeveen in de
Geref. Kerk, aanvangende 's morgens 9 uur.
Punten voor 't agendum worden tijdig ingewacht
bij den eersten ondergeteekende.

Namens de roepende kerk te Hoogeveen:
Dr. T. Oudemans, h. t. praezes.
A. B. Visser, scriba.

Classis Gorinchem.

Vergadering der classis Gorinchem D.V.
Woensdag 4 Mei a.s., gewone tijd en plaats.

Punten voor 't agendum a.v.p. in te zenden
vóór 17 April.

Namens den kerkeraad van de Geref. Kerk
van Gorinchem:

C. LINDEBOOM, praezes.
J. DEN BORM, scriba.
Gorinchem, 29 Maart 1910.

Classis Rotterdam.

De classis Rotterdam zal D.V. vergaderen op
Dinsdag 3 Mei e.k., 's morgens 10 uur, in het
kerkeradegebouw Ammanstraat 25 te Rotterdam.

Punten voor het agendum worden vóór
14 April ingewacht bij den eerst ondergeteekende.

Namens den kerkeraad van Hillegersberg
(Terbrugge):

M. ROOSEBOOM, praezes.
C. J. KONINKENBURG, scriba.
Hillegersberg, 29 Maart 1910.

Kort verslag van de vergadering der

Geref. kerk in de classis Almkirk,
gehouden den 17den Maart 1910
te Nieuwendijk.

1. Na het zingen van Ps. 89:3, en het lezen
van Psalm 48 opende Dr. J. A. Goedbloed de
vergadering met gebed.

2. De credentiebrieven worden nagelien en
in orde bevonden. Alle kerken zijn wettig
verteenwoordigd. Aan een diaken wordt keur-
stent verleend.

3. Het moderamen wordt aldus saamgesteld:
Dr. J. A. Goedbloed, praezes; Dr. T. H. de
Jonge, assessor; Dr. H. L. Both, scriba.

4. De notulen der vorige vergadering worden
gelezen en goedgekeurd.

5. Dr. Both brengt verslag uit van den arbeid
der kerkvisitator over 1909; naar aanleiding
van dit rapport wordt nog over enkele dingen
gesproken.

6. Dr. Bosch brengt verslag uit van de ver-
gadering van het suppletiefonds tot ondersteuning
van kranke leden in de classis, gehouden
Woensdag 16 Maart te Almkirk.

7. Eenige mededeelingen over den Evangeli-
satie-arbeid worden door deputaten aan de
vergadering gedaan.

8. Het onderzocht naar art. 41 D. K. O. heeft
plaats. Hieruit blijkt, dat de hoop op ineen-
smelting der kerken Werkendam A en B grooter
mag zijn dan tot dusver.

9. In de pauze worden de classische kosten
verreken, en de collecten geteld voor de Theol.
faculteit der V. U. en voor den Evangelisatie-
arbeid. In het volgende kwartaal moeten de
kerken collecteren voor de Theol. school en
voor de Zending.

10. Voor Waardhuizen en Giessen-Rijswijk
worden de vacaturebeurten geregeld. Een verzoek
der classis Bosch, om de kerken van Heusden
en Helmond in dit kwartaal een Zondag te
willen dienen, wordt toegestaan. Dr. Bosch zal
Heusden, Dr. de Jonge zal Helmond dienen.

11. Tot deputaten voor de Particuliere Synode
worden benoemd: Als primi: Dr. J. A. Goedbloed,
Dr. F. Rispens en H. L. Both; en de
oudl. H. W. Knol, P. van Drunen en C. Verhaagen.
Als secundi: Dr. W. Bosch, J. Oosting en
T. H. de Jonge; en de oudl. C. A. Koelkoek,
A. van Noorloos en A. Oost. Als deputaten
voor den Evangelisatie-arbeid zullen van de
Particuliere Synode weer voorgedragen worden:
Dr. W. Bosch, Dr. J. A. Goedbloed en oudl.
A. Oost.

12. De volgende classis zal saamgeroepen
worden door Sleuswijk, en gehouden worden te
Almkirk, den 16den Juni.

13. De assessor, Dr. de Jonge, spreekt het
dankgebed uit, en de praezes sluit de vergadering.
Uit naam der classis:

H. L. Both, scriba.

Buitenland.

Duitschland. De Opperkerkeraad
der Pruisische landkerk en de
Gemeenschappen.

De Opperkerkeraad der Pruisische land-
kerk heeft zich in den schrijven aan de Alge-
meene Synode uitgesproken over de „Gemeen-
schappen“, dat zijn verenigingen van belijders
van den Christus, tot opbouw in het geloof.
Dit college schreef aldus: „Daar het Protestan-
tisme naar zijn aard de vrije beweging van de
Christenen niet in den weg staat, zoo is het te
begrijpen, dat er voor de vorming van „Gemeen-
schappen“ plaats is in de kerk, zonder dat deze
zich tegen de kerk behoeven te richten. Daarbij
komt de overweging, dat de openbare Gods-
dienst niet meer als vroeger zulk een voornaam
plaats in het volkleven inneemt. In de groote
steden treedt hij op den achtergrond, en niet
alleen daar, maar overal waar een meer levende
beweging bij de bevolking plaats heeft.
Dit hangt te samen met de tegenwoordige
bestaande toestanden, die niemand in zijn hand
heeft.“

Het tegenwicht hiervoor kan alleen daarin
gevonden worden, dat de vroomheid als inwen-
dig persoonlijk leven zich des te krachtiger
openbaar. Maar dit leidt als vanzelf tot vorm-
ing van „Gemeenschappen“, zoodat zonder
directe actie der kerk kleinere kringen binnen
de landkerk zich vereenigen tot het aankweken
van vroomheid. Dat dit overal onder ons
geschiedt, wordt ook uit dien hoofde begrip-
pelijk.“

„Aan de andere zijde mogen predikanten
en gemeenten geen suur geucht zetten, wanneer
kleinere kringen oederlijk stichtelijke samen-
komsten houden, die niet voor allen toegankelijk
zijn. Doch dit is niet altijd gemakkelijk, althans
niet voor predikanten, wanneer deze vergade-
ringen zich aan hunne leiding en opzicht ont-
trekken. Want als men hier niet mensche-
lijkheid en dwaling in aanmerking neemt, is
het een waarheid, dat hoe ijveriger een predikant
is, hoe meer hij zich verantwoordelijk gevoelt
voor de stichting der geheele gemeente, zoodat
hij dan ook onwillkeurig overal begeert leiding
te geven, waar hij zich verantwoordelijk gevoelt.
Maar men kan toch in de Evangelische Kerk
niet den eisch stellen, dat alle stichting en
opbouw van het geestelijk leven door middel
van kerkelijke organen moet plaats hebben.
Wanneer het daarbij maar ordelijk toegaat en
bepaalde Christenen de leiding hebben! Wij
moeten ons tegenwoordig in de Kerk daaraan
gewennen, de pinnen der tent wat verder te
steken. De veranderde tijd laat ons geen keus,
wij moeten meer besluit dan vroeger, toen ieder
zich aan de Kerk hield, daarop bedacht zijn,
dat deze vrije beweging der gemeentelieden niet
in tegenspraak komt met de grondstellingen
onzer Kerk.“

Wij zien in deze woorden van den Opperker-
keraad de belijders, dat hij zich niet in staat
acht, de landkerk zoo te leiden, dat het ver-
men van „Gemeenschappen“ daardoor overbodig

wordt. Het is toch niet te ontkennen, dat de
genoemde geestescheppen zich gevormd hebben,
omdat de belijders des Heeren in de lands-
kerk niet vonden, wat zij tot opbouw in het
geloof noodig hadden. In plaats van er nu op
aan te dringen dat de Algemeene Synode met
den Opperkerkeraad samenwerke om hierin
verandering te brengen, en het Christenvolk
door een degelijke innige bediening van het
woord tot zich te trekken, wordt aanbevolen
zooveel mogelijk te zorgen, dat alles in de
geestescheppen ordelijk toegaat en dat beproefde
Christenen de leiding hebben. Maar hoe zullen
de predikanten daarvoor kunnen zorgen, wanneer
de Gemeenschappen van hunne leiding niets willen
weten?

N.-Amerika. Peary en de Eskimo's.
Peary, de ontdekker van de Noordpool, schreef
een artikel in *Hampton's Magazine*, waarin hij
betuigt dat de Eskimo's, die hij op zijn ont-
dekkingsreizen leerde kennen, niet tot bescha-
ving moeten gebracht worden. Hij beweert
dat de Eskimo's geen Godsdienst hebben, maar
gelooven in booze geesten, die zij trachten te
verzoenen; het „hiernaams“ stellen zij zich
geheel zinloos voor. Peary is van oordeel, dat
wanneer de Eskimo's tot beschaving werden
gebracht, zij hun eenvoudig communisme, dat
noodzakelijk is voor hun voortbestaan, zouden
verliezen. „Als eenmaal het idee van persoon-
lijk eigendomsrecht op huizen en voedsel bij
hen levendig gemaakt is, dan zouden zij zoo
zelfzuchtig worden als beschaafde wezens, ter-
wijl nu alle wilder groter dan een zeehond het
gemeenschappelijk eigendom is van den stam;
niemand bij hen sterft van honger, terwijl zijn
naaste zich verdrigt. Heeft een man een dub-
bel stel jachtgereedschappen, zoo geeft hij er
een aan den man die er geen heeft. Het ge-
meenschapsgevoel houdt dit volk in stand. Ik
heb hun wat onderricht gegeven in de eerste
beginselen van de gezondheidsleer en van ge-
neeskundige behandeling bij krankheden, ver-
wondingen enz., maar hierna moet, dunkt mij,
hunne beschaving ophouden. Mijne gedachte
steunt niet op een theorie of op vooroordeel,
maar op een achtentwintigjarige studie en civa-
ring. De Schepper heeft deze gelukkige menschen
geplaatst in hun eigen bijzondere omgeving, en
de overvloedig drong zich aan mij op, dat Hij
wijzer is dan de tendelingen.“

Peary zou goed gedaan hebben, wanneer hij
in de eerste plaats onderzoek had wat de
Zending, onder de Eskimo's tot stand gebracht
heeft. Voordat de Zending onder hen arbeide
zagen zij er niets in om, als hun voorraad van
moedbehoefte uitgeput was, vrouw en kinderen
op te eten. Hoewel niet zoo woest als andere
wilde volken, was hun ieder gevoel van liefde
en medelijden vreemd. Wanneer een schip door
storm op hunne kusten geworpen was, zagen
zij er geen berouw in, de schipbreukelingen
om te brengen en hunne kleederen buit te
maken. Een schrijver in *Les Missions Evangeliques*
au XIXe eeuw heeft de Eskimo's:
„niet zelden zien men een man zijn stervende
vrouw verlaten om aan zijn werk te gaan, zonder
dat hij er het minst ter wereld van schijnt te
gevoelen, of ook grijsaards, wezen en weduwen
van honger en koude omkomen voor de oogen
der buien, daar niemand van deren er aan
denkt, hen bij te staan. De eenige dienst, welken
men hun somtijds bewijst, is, dat men hen
doodslaot, om hun lijden te verkorten.“

Wat Peary beweert omtrent de religie der
Eskimo's is ten deele waar. Zij gelooven aan
goeden en aan een kwaden geest. Om den
goeden bekennen zij zich zeer weinig, omdat
zij niets van hem te vrezen hebben; om den
kwaden vrees, omdat zij bang voor hem zijn.
In ieder dorp is een tovenaars, Angekok ge-
naamd, wiens bedrijf bestaat in het afwenden
van den toorn van den boosen geest, door het
prevelen van gebeden en het ciferen van
honden.

Vroeger werden de zeelieden die op de
kusten van Labrador of Groenland schipbreuk
leden, meedoogenloos vermoord. En thans?
„In 1847, toen een Engelsch schip, de Graham,
ver uit zijn koers gedreven en door den storm
naar Labrador gejaagd. De bemanning had
aan alles behoefte, voedsel, brandstof, kleeding.
Het schip had masten en zeilen verloren. Van
boord af kon men met een verrekijker woningen
op de kust onderscheiden, maar men durfde
geen kanonschot lossen; men wilde zich liever
aan alles blootstellen, dan aan het gevaar in
de handen der roofzigtige en wreede Eskimo's
te vallen. Maar wie schetst de verwondering
van den kapitein en de bemanning, toen zij
verscheidene sloepen van wal zagen steken,
bemand met inboorlingen, die naar het schip
rooiden en vredeteekenen gaven. Deze bar-
baren brachten de Graham in een veilige anker-
plaats en bewezen aan de manschappen de
hartelijkste Christelijke gastvrijheid. Ieder kan
raden, dat dit schip het geluk had te stranden
tegenover een Zendingsspoel.“

In 1859 leed een ander vaartuig de „Kitty“
schipbreuk in volle zee. Het scheepsvolk ging
in twee sloepen, waarvan de eene, na zestig
dagen op den Oceaan geworven te hebben, de
dicht bij den zendingsspoel Ohak landde. De
vijf matrozen, die in deze sloep waren, bevonden
zich in den treurigsten toestand; hunne voeten
waren bevroren, hunne lichamen tot geraamten
uitgeteerd. Zij waren zoo zwak, dat men hen
naar het huis der zendelingen dragen moest.
Daar deze schipbreukelingen eerst eenig wan-
troeven toonden, bedienden de Eskimo's zich
van een aandoenlijk middel om hen gerust te
stellen. Zij hieven een hunner liederen aan. De
zeelieden verstonden de woorden niet, maar zij
hoorden er de melodie in, welke zij vroeger
dikwijls in Engeland gehoord hadden. Dit
maakte op hen zulk een indruk, dat zij, niet-
tegenstaande hunne uitputting, neerknielden om
God voor zijn goedertierenheid te danken. De
Eskimo's gaven hun het beste voedsel dat te
vinden was, en langzamerhand kregen zij hunne
krachten terug.

De meeste zorg baarde hunne bevroren han-
den en voeten. Door trouwe verpleging slaagde
men er in, die te genezen, behalve bij één,
wiens teenen moesten afgeset worden, omdat
het koud vuur ze dreigde aan te tasten. Een
vrouw van de Eskimo's verrichtte deze opera-
tie met veel handigheid. Den geheelen winter
brachten de vijf schipbreukelingen te Ohak
door, men kon niet naar Engeland terug; ge-
durende al die maanden werd men niet moede
hen wel te doen; telkens brachten de Eskimo's
hun een deel van de opbrengst hunner jacht,
en op het Kersfeest vonden onze matrozen,
toen zij uit de kerk kwamen, hunne kamer
geillumineerd en verscheidene geschenken op
tafel gelegd. Zoo las men in „Les Missions
Evangeliques“ (Neuchâtel) 1862, p. 328.

Wij vermoeden dat Peary aan den arbeid
der Zending heeft te danken, dat hij door
Eskimo's op zijn ontdekkingsstocht zoo goed
werd gediend, al waren dit geen tot het Chris-
tendom bekeerde lieden. Het is niet te ont-
kennen, dat de Herenhuizen op Groenland een

heerlijk werk deden, dat zeker ten goede geko-
men is aan den geheelen daar-wonenden stam.

Gemengd Nieuws.

De hoogleraar Arthur Drews uit Heidelberg
trekt door Duitschland om met zijn lezing: „Als
Christus een historische persoonlijkheid, of Heeft
Christus geleefd?“ propaganda te maken voor zijn
monistische denkbeelden. De bovengenoemde vragen
beantwoordt hij dan ontkennend. Zijn laatste voor-
drachten hield hij te Jena en te Berlijn. In Jena
kwam hij van een kwade reis te huis. De liberale
hoogleraar Weinle toonde aan, dat Drews valsche
gevolgtrekkingen gemaakt had, en dat als men
volgens de methode van Drews te werk ging, men
evenveel kon aantoonen dat historische persoonlij-
heden als Socrates en anderen, niet hadden bestaan.
Ook mengden zich de hoogleraren Thümmel en
Stark in dit debat, en brachten den spreker zoo
in de engte, dat hij tenslotte verklaarde, dat hij
ook de Christus-mythe wilde prijsgeven.

Beter ging het Drews te Berlijn, waar het be-
staar van den Monistenbond hem uitgenoodigd had.
Zij die oppositie voerden, waren niet zoo gelukkig
als de tegensprekers te Jena, en al kon niet
getuigd dat Drews te Berlijn een schitterend succes
had, toch kon men niet zeggen dat hij met be-
schaamde kaken evenals te Jena moest afdeinen.

Men vraagt nu in Christelijke kringen of het
niet goed zou zijn, mannen als Prof. Drews door
Christelijke mannen die „debating powers“ hebben,
overal waar zij optreden te laten bestrijden? Dit
zal des te gemakkelijker zijn, wanneer men van
een lezing gelijk die door Prof. Drews overal ge-
houden wordt, een stenographisch verslag liet
maken. Men zou dan op die manier menschen be-
reiken, die niet meer in de kerk komen. Aldus
zouden dan atheïstische voordrachten een middel
zijn tot evangelisatie van menschen, die het moei-
lijkst te bereiken zijn.

Uit Solingen, een industriestad in de Rijnpro-
vincie, wordt bericht dat al de rechtinnige Pres-
byters (onderling) der Evangelische landkerk
hunne ambten hebben neergelegd. Sedert de „Evan-
gelisatie“ van Prof. Weinle, in 1902, was de vrede
niet de gemeente weg. Wel behielden de recht-
innigen bij de Presbyterverkiezingen in 1905 en
1907 nog de overwinning, maar toen in 1907 en
1909 de modernen de sociaal-democraten als hulp-
troepen hadden weten te verkrijgen, kwam er een
ommekeer. Het Presbyterium telde tot hertoe
slechts drie moderne leden, en wel drie predikan-
ten; de andere 35 behoorden voor het meereendeel
tot de rechtinnigen; de minderheid noemde zich
middepartij, maar was, gelijk bijna overal elders,
op de hand van de modernen. Toen tien leden
onlangs moesten aftreden, stelden de rechtinnigen
voor, de vijf rechtinnigen en de vijf leden van de
middepartij te herkiezen. Maar de middepartij
besloot met de modernen voor de verkiezing van
vijf modernen en vijf middepartijleden te ijveren.
De verkiezing van tien leden stond als laatste
punt op het agendum van de vergadering die de
keuze doen moest. De liberalen deden toen het
voorstel om de verkiezing eerst te doen plaats
hebben, daar niet alle leden de vergadering tot
het einde konden bijwonen. De rechtinnigen pro-
testeerden daartegen, omdat nog niet al hunne
geestverwanten ter vergadering waren. Maar de
liberalen en de middepartijleden setten hun vol
doel, met het gevolg dat geen rechtinnigen verko-
ren werd. Hierop verzoekten de rechtinnigen om uit
hunne ambten ontslagen te worden; de liberalen
hadden daar niets op tegen. Daarop zonden de
rechtinnige Presbyters een stuk de wereld in,
waarin zij verklaarden, dat zij met schaamte en
smart het hadden gezien hoe de liberalen door
middel van de sociaal-democraten bij de kerkelijke
stembus keer op keer de overwinning hadden be-
haald. Wij hebben het moeten dulden, dat een die
op zulk een manier verkozen was, ons in een
openbare vergadering met giftigen spot heeft over-
goten, ons gebed bespottend en onzen God laste-
rend, terwijl hij ons met de blaaspriesters van
Elia vergeleek, zonder dat liberale voorritter dit
onwaardig doen naar behooren straffe, — zoo
heeft het in dit stuk.

De afgetreden Presbyters zeggen ook nog, dat
zij er van afgien hebben de hulp der kerkelijke
autoriteiten in te roepen, omdat deze trots her-
haalde bewaarschriften of de dingen lieten gaan,
of de zijde der modernen koos. Men gevoelt dat
dere Presbyters met het neerleggen van hun ambt
niet naar Gods Woord handelden, al kunnen wij
begrijpen dat zij den strijd moede werden. In den
toestand, waarin nu de gemeente van Solingen ver-
keert, had die gemeente juist ou